

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
“ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА”**

Гуманітарний факультет
Кафедра українознавства, культури та документознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор

_____ 2020 року
«   » _____

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»

(назва навчальної дисципліни)

підготовки **бакалавра**

(назва ступеня вищої освіти)

Спеціальності: **144 Теплоенергетика.**

(шифр і назва спеціальності)

Робоча програма «Історія України» для студентів спеціальності: 144 Теплоенергетика. - 16 с.

Складена відповідно до освітньо-професійної програми бакалаврів: Теплоенергетика.

Розробник: Сажко В.В., доцент кафедри українознавства, культури та документознавства, к.і.н., доцент.

Погоджено:

№ з/п	Спеціальність	ОПП	Гарант ОПП (підпис)	Керівник групи забезпечення спеціальності (підпис)
1.	144 Теплоенергетика	Теплоенергетика		

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри українознавства, культури та документознавства

Протокол від «25» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри українознавства, культури та документознавства _____ (І.Г. Передерій)

«25» серпня 2020 року

Схвалено навчально-методичною радою факультету

Протокол від « 25» серпня 2020 року № 1

Голова навчально-методичної ради факультету

_____ (В.В. Чернишов)

«25» серпня 2020 року

© Сажко В.В., 2020 рік

© НУ «Полтавська політехніка ім. Юрія Кондратюка», 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		форма навчання денна
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 14 Електрична інженерія.	Обов'язкова
Загальна кількість годин – 90		
Змістових модулів – 3	Спеціальність: 144 Теплоенергетика;	Рік підготовки:
		1-й
		Семестр
		1 –й
Індивідуальні заняття не передбачені	Ступінь вищої освіти <u>бакалавр</u>	Лекції
		16 год.
		Практичні, семінарські
		16 год.
		Лабораторні
		0 год.
		Самостійна робота
		58 год.
Індивідуальна робота:		
–		
Вид контролю: екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 32/58

2. Мета навчальної дисципліни

Мета: надання студентам знань про сутність соціально-політичних процесів, що відбувалися в минулому й відбуваються в сучасній Україні, їх об'єктивну зумовленість, взаємозв'язки та взаємозалежності.

Мета передбачає досягнення наступних завдань: вироблення у студентів умінь аналізувати й оцінювати явища соціально-політичного розвитку українського суспільства в контексті світової історії, зіставляти історичні процеси з епохами, застосовувати набуті знання для прогнозування суспільних процесів; формування свідомості громадянина й патріота України.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення шкільного курсу «Історії України» та «Всесвітньої історії».

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- сутність основних проблем історії та сучасного буття народу України;
- основні закони та етапи розвитку людської спільності;
- витоки української нації та її місце у загальнолюдських процесах;

- суспільно-економічні, політичні й культурні процеси історичного розвитку українського народу;
- історичні події;
- зародження та розвиток української державності;
- процеси розбудови сучасної незалежної української держави;
- діяльність історичних осіб, суспільних рухів і політичних партій;

вміти:

- узагальнювати, аналізувати і синтезувати інформацію в діяльності, пов'язаній із її пошуком, накопиченням, зберіганням і використанням (володіти культурою мовлення);
- ефективно працювати як індивідуально, так і у складі команди;
- оцінювати отримані результати та аргументовано захищати прийняті рішення;
- приймати відповідальність на себе, забезпечувати ефективну співпрацю в команді;
- навчатися з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань;
- всебічно аналізувати історичні процеси, події та факти з наукових позицій їх тлумачення;
- працювати з історичними джерелами і науковою літературою;
- користуватися категорійно-понятійним апаратом історичної науки.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
60-63	Е	Достатньо	У відповіді відсутні належні докази й аргументи, зроблені висновки не відповідають загальноприйнятим. Відповідь малообґрунтована, неповна. Студент не в повному обсязі володіє змістом керівних документів, додатковими матеріалами з правових, загальноекономічних та гуманітарних питань.	Середній, що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни

6. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний контроль знань студентів денної форми навчання здійснюється шляхом опитування та виставлення оцінок на семінарських заняттях. Засобами діагностики успішності навчання є: усна співбесіда відповідно до переліку екзаменаційних питань та тести для підсумкового контролю.

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ПРАДАВНЯ Й СЕРЕДНЬОВІЧНА УКРАЇНА

Вступ

Історія України як наука: предмет, методологія, концепції, джерела вивчення. Споріднені науки: археологія, антропологія, етнографія, лінгвістика. Періодизація історії України.

Завдання вивчення історії України, місце дисципліни у системі вищої освіти. Специфіка соціально-політичного аспекту вивчення історії України. Поняття історичної пам'яті та свідомості, етносу (народу) і держави.

Тема 1. Витоки українського народу та його державності

Проблема появи людини та заселення нею території сучасної України. Давні соціальні (община, рід, плем'я, племінний союз) та етнічні утворення. Рада племені, рада старійшин і вождь племені чи союзу племен як зародки державності. Формування перших цивілізацій.

Проблема етнічної ідентифікації археологічних культур (трипільської, ямної, зарубинецької, черняхівської та ін.).

Процеси формування українського етносу і його державності: автохтонна та міграційна теорії. Роль давніх східнослов'янських племен в етногенезі українського народу. Взаємодія з іншими народами, вплив міжетнічних контактів на розвиток давніх слов'ян.

Місце прадавнього населення сучасних українських земель у світовій цивілізації свого часу.

Семинарське заняття № 1.

Тема 2. Русь в українській та світовій історії

Руські та іноземні історичні джерела про походження Русі, її етнічний склад. Проблема руської народності. Етноніми «Русь» і «Україна». Суперечки навколо норманської теорії.

Історична роль перших київських князів. Правління Володимира Святославича і Ярослава Мудрого. Роль державності в утворенні, розвитку й розпаду Русі.

Причини феодальної роздробленості і формування політичних центрів розколу Русі: Галича, Суздаля, Новгород, Чернігова, Полоцька. Роль зовнішнього чинника – монголо-татарської навали – у загибелі Русі.

Культура Київської Русі. Християнство в етнополітичній еволюції давньоруської держави.

Русь в етнополітичній історії України та інших східнослов'янських народів.

Галицько-Волинське князівство – державна організація «Малої Русі». Суспільні відносини та зовнішня політика Галицько-Волинського князівства.

Розпад Галицько-Волинського князівства та обставини утвердження Польщі в Галичині, Угорщини – в Закарпатті й Молдови – в Північній Буковині. Литовське і руські князівства у створенні та зміцненні нового політичного центру збирання руських земель – Великого князівства Литовського. Битва на Синіх Водах 1362 р. – початок ліквідації монголо-татарського панування. Руський етнополітичний вплив у князівстві. Династичні союзи великих литовських і московських князів.

Історичне значення Кревської (1385 р.) та Городельської (1413 р.) уній в соціально-політичному розвитку українських земель. Фактор німецької агресії в об'єднанні Великого князівства Литовського з Польщею та роль самостійної політики князя Вітовта.

Послаблення литовської державності. Початок «збирання» всіх руських земель Московським князівством на чолі з Іваном III.

Семинарське заняття № 2.

Змістовий модуль 2. УКРАЇНА В ПЕРІОД НОВОЇ ІСТОРІЇ

Тема 3. Польсько-католицький фактор в українській історії

Люблінська унія 1569 р. і утворення Речі Посполитої. Польсько-католицький фактор в українському етно- й державотворчому процесах. Берестейська церковна унія 1596 р. Братства, сеймова боротьба проти полонізації й покатоличення.

Проблема походження козацтва і Запорозької Січі. Низове та реєстрове козацтво. Козацтво й Запорізька Січ як осередки формування українського народу, його державності.

Козацько-селянські повстання кінця XVI ст. – 1638 р. і національно-визвольна революція 1648–1657 рр.: проблема їх причин, характеру, ролі в соціально-політичній історії України. Історичне значення діяльності П. Сагайдачного, Б. Хмельницького.

Козацько-гетьманська держава України під проводом Б. Хмельницького.

Суперечності московсько-польських інтересів в історичній долі України і розкол серед козацької старшини після смерті Б. Хмельницького. Велика Руїна і поділ України на Ліву- та Правобережну.

Семинарське заняття № 3.

Тема 4. Україна у складі Російської та Австро-Угорської імперій

Поступове обмеження російським царизмом автономії козацько-гетьманської держави України. Гетьман І. Мазепа в історії України.

Малоросійська політика російського царизму. Ріст старшинського, монастирського та дворянського землеволодіння в Україні й закріпачення селян. Зруйнування Запорізької Січі (1775 р.) і ліквідація Гетьманщини. Набуття козацькою старшиною статусу дворянства. Поява української інтелігенції та її роль у формуванні української національної самосвідомості.

Поділ Польщі між Росією і Австро-Угорщиною та специфіка етнічного розвитку українців у двох імперіях. Зародження нових соціально-політичних рухів в Україні під впливом Великої Французької революції. Секретна місія В. Капніста (1791 р.). Поширення масонства. Декабристи і Малоросійське товариство. «Руська трійця».

Т. Шевченко і його історична роль для українців. Роль Кирило-Мефодіївського товариства (1846–1847 рр.) в українському національно-визвольному русі.

Революція 1848–1849 рр. в Австро-Угорщині і перетворення Галичини в осередок легалізації українського національно-визвольного руху. Історичне значення діяльності Наукового товариства ім. Т. Шевченка у Львові. Історична концепція М. Грушевського як ідейна основа боротьби українців за національне самовизначення.

Історичні особливості розвитку капіталізму в Україні в складі Російської імперії, місце України в загальноросійському економічному ринку. Колоніальна політика російського царизму щодо України.

Соціальна диференціація селянства і розкол народництва. Ліберали, терористи, анархісти. Формування партії есерів.

Створення соціал-демократичних організацій в Україні і їх роль в організації I та II з'їздів РСДРП. Більшовизм і меншовизм.

М. Міхновський і формування ідеології українського націоналізму. Створення РУП, її еволюція і розпад на нові партії.

Кадети. Сіонізм і єврейські партії в Україні. Проблема поєднання національних і соціальних завдань визвольної боротьби українського народу в програмах і діяльності політичних партій в Україні періоду загальноросійської революції 1905–1907 рр. та в післяреволюційній політичній боротьбі. Столипінська політика та її наслідки для України. Державна Дума і українці в ній.

Національне питання в політичній боротьбі, проницька і проросійська орієнтації українського національно-визвольного руху напередодні та в роки Першої світової війни.

Семінарське заняття № 4 і 5.

Змістовий модуль 3. УКРАЇНА В НОВІТНЮ ЕПОХУ

Тема 5. Україна в революційних процесах 1917–1921 рр.

Лютнева загальноросійська революція 1917 р. і політичні альтернативи її розвитку. Багатовладдя.

Українська Центральна Рада в боротьбі за автономію України і політика загальноросійських політичних партій, Тимчасового уряду та Рад робітничих, солдатських і селянських депутатів в Україні.

Розвиток шовіністичних і анархістських тенденцій в українському суспільстві в умовах загальноросійської кризи літа – осені 1917 р.

Жовтневий переворот у Петрограді та Україна. Проголошення Центральною Радою Української Народної Республіки. Проблеми взаємовідносин з Радами робітничих, солдатських і селянських депутатів. Скликання I Всеукраїнського з'їзду Рад. Ультиматум Радянського уряду Росії Центральній Раді.

Створення більшовицької Української Соціалістичної Радянської Республіки і початок громадянської війни в Україні.

Історичні обставини проголошення Центральною Радою незалежності УНР (IV Універсал) і німецько-австрійської окупації України. Крах Центральної Ради.

Гетьманство П. Скоропадського. Проблема демократії – диктатури – анархії – монархії у політичній боротьбі.

Утворення Західноукраїнської Народної Республіки, відновлення УНР і УСРР. Політика Директорії і втрачені можливості громадянського миру та національного возз'єднання України на рубежі 1918–1919 рр. Акт Злуки УНР і ЗУНР. Отаманщина і єврейські погроми. Махновський рух.

Історична роль М. Грушевського, В. Винниченка, С. Петлюри.

Більшовицька політика і формування націонал-комунізму в Україні в 1919–1920 рр.

Семінарське заняття № 6.

Тема 6. Україна у міжвоєнний період та в роки Другої світової війни

Запровадження нової економічної політики більшовицької партії і радянської влади як стратегії і тактики соціалістичного будівництва. Суперечності в розумінні НЕПу серед більшовиків та їх політичних противників. Еволюція НЕПу і його результати для України.

Обставини вступу УСРР до СРСР і суперечності навколо суті та змісту радянської федерації. Пролетарський, соціалістичний інтернаціоналізм у більшовицькій теорії і політиці. «Українізація» в УСРР і утвердження однопартійності на основі боротьби з націонал-комуністами.

Еволюція внутріпартійної боротьби серед більшовиків і її суспільно-політичні наслідки. Сталінський «великий перелом» 1929 р. як перехід від радянської диктатури на основі НЕПу до комуністичного тоталітаризму на основі масових політичних репресій, терору та авторитарної диктатури. Сталінська надіндустріалізація і суцільна колективізація, їх наслідки в Україні. Проблема побудови соціалізму в СРСР і УРСР у 1930-х роках.

Радикалізація українського національно-визвольного руху в Польщі, Румунії, Чехословаччині. Д. Донцов і теорія «інтегрального націоналізму». УВО-ОУН.

Українське питання в міжнародній політиці напередодні і на початку Другої світової війни. Пакт Молотова–Ріббентропа і возз'єднання українських земель у 1939–1940 рр. Сталінська політика на західноукраїнських землях у 1939–1941 рр. ОУН: ідеологія й політика в 1939 – червні 1941 рр.

Україна, ОУН в планах фашистського керівництва на початку їх агресії проти СРСР. Спроба ОУН(б) відновити українську державність 30 червня 1941 р.

Характер війни фашистської Німеччини проти СРСР для українського народу. Евакуація і оборонні бої Червоної Армії в 1941–1942 рр. в Україні та їх значення в ході війни. Фашистський окупаційний режим в Україні та антифашистська боротьба народу. Розгортання двох підпільно-партизанських рухів: під керівництвом ОУН(б) та КП(б)У в 1941–1943 рр.

Корінний перелом у ході Великої Вітчизняної війни. Визволення Червоною Армією України в 1943–1944 рр. ОУН-УПА проти Червоної Армії і громадянське протистояння на цій основі між українцями. Історична роль А. Мельника, С. Бандери, Р. Шухевича.

Закінчення Великої Вітчизняної війни і возз'єднання українських земель на основі рішень Ялтинської та Потсдамської міжнародних конференцій 1945 р.

Джерела перемоги СРСР у війні і вклад у перемогу українського народу. Ціна перемоги.

Семінарське заняття № 7.

Тема 7. Повоєнний розвиток УРСР

«Холодна війна» як фактор післявоєнного розвитку України в складі СРСР. Українська еміграція, ОУН в «холодній війні». Післявоєнна відбудова України і її особливості в західних областях.

ОУН-УПА в боротьбі проти Радянської влади на Західній Україні. Ліквідація греко-католицької церкви та її наслідки.

Посилення сталінської політичної реакції в кінці 40-х – на початку 50-х рр. ХХ ст. Політичні компанії проти «українського буржуазного націоналізму» і «космополітизму».

Початок реформування сталінського тоталітаризму в 1953 р. Розвиток України в період хрущовських реформ. Проблема остаточної перемоги соціалізму і побудови комунізму. Крах реформаторської діяльності М. Хрущова та його роль в історії України.

Косигінські реформи другої половини 60-х рр. і обставини їх припинення. Концепція «розвинутого соціалізму» – ідейна основа суспільно-політичного застою в СРСР. Загострення соціально-політичних проблем розвитку України. Дисидентський рух. Роль Л. Брежнева в історії України.

Семинарське заняття № 8.

Тема 8. Національно-державне відродження українського народу

Реформаторські сили в КПРС на початку 1980-х рр. М. Горбачов і концепція перебудови в СРСР. Політика перебудови і її криза у 1989–1991 рр. Проблема державного суверенітету України в політичній боротьбі. Прийняття Верховною Радою УРСР 16 липня 1990 р. «Декларації про державний суверенітет України». Суспільно-політична боротьба з проблеми збереження СРСР і Всесоюзний референдум 17 березня 1991 р.

Зростання громадської активності українського суспільства наприкінці 1980-х – на початку 1990-х рр. Формування багатопартійної системи. Історичні обставини розпаду СРСР і здобуття Україною державної незалежності в 1991 р.: серпневі події в Москві; прийняття Верховною Радою України Акту про державну незалежність 24 серпня; Всеукраїнський референдум і вибори Президента України 1 грудня; ліквідація СРСР у Біловезькій пущі рішенням керівництва України, Росії, Білорусії 8 грудня і підтвердження цього рішення іншими республіками в Алма-Аті 21 грудня; створення Співдружності Незалежних Держав.

Міжнародне визнання незалежності України та її територіальної цілісності. Політика роззброєння. Кризовий суспільно-політичний розвиток України в 1990-х рр. Формування законодавчих, виконавчих і судових інститутів влади незалежної України. Прийняття Конституції України в 1996 р. та подальші зміни до неї. Виступи опозиції проти політики президента Л. Кучми. «Помаранчева революція» 2004 р. Процеси формування політичної нації та громадянського суспільства в сучасній Україні. Суспільно-політичні рухи і політичні партії. Міжнародні та міжконфесійні відносини.

Місце України в сучасному світі. Проблеми євроінтеграції України в суперечностях світової глобалізації. Фінансово-економічна криза 2008–2009 рр. Політична криза в Україні 2013–2015 рр. «Революція гідності» 21 листопада 2013 – 22 лютого 2014 р. Анексія Криму Росією. Проросійські виступи та російська збройна агресія на Сході України.

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	Лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7						
Змістовий модуль 1. Прадавня й середньовічна Україна												
Вступ	5	1				4						
Тема 1. Витоки українського народу та його державності	9	1	2			6						
Тема 2. Русь в українській та світовій історії	10	2	2			6						
Разом за змістовим модулем 1	24	4	4			16						
Змістовий модуль 2. Україна в період нової історії												
Тема 3. Польсько-католицький фактор в	12	2	2			8						

українській історії												
Тема 4. Україна у складі Російської та Австро-Угорської імперій	18	2	4			12						
Разом за змістовим модулем 2	30	4	6			20						
Змістовий модуль 3. Україна в новітню епоху												
Тема 5. Україна в революційних процесах 1917–1921 рр.	8	2	2			4						
Тема 6. Україна у міжвоєнний період та в роки Другої світової війни	12	2	2			8						
Тема 7. Повоєнний розвиток УРСР	8	2	2			4						
Тема 8. Національно-державне відродження українського народу	8	2				6						
Разом за змістовим модулем 3	36	8	6			22						
Усього годин	90	16	16			58						

9. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин для денної форми
1	<p>Походження та рання історія східних слов'ян</p> <p>1. Кочове населення степової України доби раннього залізного віку: кіммерійці, скіфи, сармати. Їх взаємодія з місцевим землеробським населенням Півночі України та населенням античних міст у Причорномор'ї.</p> <p>2. Концепції щодо походження та території формування слов'ян.</p> <p>3. Склавини й анти – предки українського народу. Відносини слов'ян зі степовими кочівниками.</p> <p>4. Соціально-економічний розвиток, суспільний устрій та культура східних слов'ян напередодні їх об'єднання у феодальну державу.</p>	2
2	<p>Давньоруська державність і проблеми утворення українського народу</p> <p>1. Витоки державності українського народу. Проблеми походження Київської Русі (норманська та анти норманська теорії). Етноніми «Русь» і «Україна».</p> <p>2. Суспільний устрій та причини розпаду Київської Русі.</p> <p>3. Роль християнства в соціально-політичній еволюції Русі.</p> <p>4. Галицько-Волинське князівство – державна організація «Малої Русі». Причини піднесення князівств, внутрішня та зовнішня політика Данила Галицького, розпад держави.</p>	2
3	<p>Козацький період української історії</p> <p>1. Передумови та причини виникнення козацтва, його соціальна база. Теорії походження козацтва та Запорізької січі.</p> <p>2. Визвольна війна українського народу середини XVII ст.: її причини,</p>	2

	<p>рушійні сили, характер і значення в соціально-політичній історії України. Основні етапи Визвольної війни (Зборівський мир, Білоцерківський мир, Переяславська рада, Березневі статті).</p> <p>3. Козацько-гетьманська держава України під проводом Б. Хмельницького.</p> <p>4. Велика Руїна і поділ України в другій половині XVII ст. (Андрусівський мир, Трактат про вічний мир).</p>	
4	<p>Гетьманщина та її значення в українській історії</p> <p>1. Гетьманщина у складі Московської держави. Історична роль І.Мазепи.</p> <p>2. Полтавська битва 1709 р. П.Орлик як продовжувач справ І.Мазепи.</p> <p>3. Початок національного відродження. Дворянська інтелігенція I чверті XIX ст.</p> <p>4. Діяльність масонських організацій. Малоросійське товариство. Декабристи.</p>	2
5	<p>Політичне життя в українській частині Російської імперії другої половини XIX – на початку XX ст.</p> <p>1. Діяльність українських громад у другій половині XIX ст. Переслідування українського руху царською владою.</p> <p>2. Зародження наприкінці XIX ст. перших революційних рухів. Діяльність народників. Братство тарасівців.</p> <p>3. Створення РУП, її еволюція й розпад на нові партії. М.Міхновський і формування ідеології українського націоналізму.</p> <p>4. Діяльність РСДРП на території України. Більшовизм і меншовизм як різні течії в РСДРП до жовтневого перевороту 1917 р.</p>	2
6	<p>Українські землі періоду національно-визвольних змагань</p> <p>1. Початок української національно-демократичної революції (1917 р.). Центральна Рада: шлях від автономізму до незалежності України. Більшовицька агресія.</p> <p>2. Українська держава гетьмана П.Скоропадського. Внутрішня та зовнішня політика: успіхи і прорахунки.</p> <p>3. Директорія УНР. Друга українсько-більшовицька війна. Отаманщина і єврейські погроми.</p> <p>4. Більшовицький і денікінський режими в Україні в 1919 р. Остаточне утвердження більшовицької влади. Політика «воєнного комунізму».</p>	2
7	<p>Українське питання напередодні та в роки Другої світової війни</p> <p>1. Радикалізація національно-визвольного руху на західноукраїнських землях у 20–30-х роках XX ст. Діяльність УВО та ОУН. Теорія «інтегрального націоналізму» як ідеологічна платформа українських націоналістів.</p> <p>2. Возз'єднання українських земель на початку Другої світової війни. Сталінська політика на заході України в 1939–1941 рр.</p> <p>3. Діяльність ОУН та УПА в роки нацистської окупації України (1941–1944 рр.).</p> <p>4. Партизанський рух і підпілля під керівництвом КП(б)У.</p>	2
8	<p>Післясталінський розвиток УРСР</p> <p>1. Посилення сталінської політичної реакції на рубежі 40-50-х рр. («жданівщина», операція «Вісла», Голодомор 1946– 1947 рр.). Радянізація західних областей України та ліквідація греко-католицької церкви.</p> <p>2. Розвиток України в період хрущовських реформ. Початок реформування сталінського тоталітаризму. Причини краху політики М.Хрущова.</p> <p>3. Україна в умовах суспільно-політичного застою в СРСР. Русифікаторська політика Л. Брежнєва. Косигінські реформи другої половини 1960-х років в</p>	2

	історії України. 4. Дисидентський рух в УРСР. Творчість шестидесятників.	
	Усього	16

10. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин для денної форми
	Практичні заняття не передбачені	

11. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин для денної форми
	Лабораторні заняття не передбачені	

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студента є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з історичними та літературними джерелами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до семінарських занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;
- підготовка до виконання модульної контрольної роботи (тестування);
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до складання іспиту за контрольними питаннями.

Питання для самостійного вивчення студентами

№ з/п	Назва теми	Кількість годин для денної форми
1	Історія та інші науки, що допомагають вивчати минуле людства: археологія, антропологія, етнографія, лінгвістика. Їхні пізнавальні можливості.	1
2	Населення України за кам'яної та бронзової доби. Трипільська археологічна культура як ранньоземлеробська протоцивілізація.	1
3	Київська Русь періоду розквіту. Історична роль князів Володимира Святославовича і Ярослава Мудрого.	2
4	Причини запровадження та роль християнства в соціально-політичній еволюції Русі.	2
5	Русь після смерті Ярослава Мудрого. Період феодальної роздробленості. Причини занепаду Київської Русі.	2
6	Галицько-Волинська держава – правонаступниця Київської Русі. Князювання Ярослава Осмомисла, Романа Мстиславича і Данила Галицького.	2
7	Перебування українських земель у складі Речі Посполитої. Соціальний устрій, церковне та господарське життя в Україні в другій половині XVI – першій половині XVII ст.	2
8	Героїчні військові походи українського козацтва. Політика П.Сагайдачного та її історичне значення.	2

9	Козацько-селянські повстання кінця XVI ст. – 1638 р.: причини, характер і значення в соціально-політичній історії України.	2
10	Суперечності московсько-польських інтересів в історичній долі України і розкол серед козацької старшини після смерті Б. Хмельницького. Велика Руїна.	2
11	Поділ Польщі між Росією й Австро-Угорщиною та специфіка етнічного, соціального й економічного розвитку українців у складі двох імперій.	2
12	Наступ царизму на автономію України. Зруйнування Запорізької Січі (1775 р.) і ліквідація Гетьманщини як закономірний наслідок малоросійської політики російського царизму.	2
13	Національно-визвольні прагнення українців Російської та Австро-Угорської імперії XVIII–XIX ст.: гайдамаччина, рух опришків, стихійні селянські повстання.	2
14	Кирило-Мефодіївське братство 1846–1847 рр. і його роль в українському національно-визвольному русі.	2
15	Розвиток українських земель у складі Австро-Угорської імперії у XIX – на початку XX ст. Перетворення Галичини в другій половині XIX ст. в осередок легалізації українського національно-визвольного руху.	2
16	Скасування кріпацтва у 1861 р. і подальший розвиток українських земель у складі Російської імперії. Історичні особливості розвитку капіталізму в Україні.	2
17	Століпінська політика та її наслідки для України.	2
18	Політичні погляди, практична державотворча діяльність та історична роль М.Грушевського, В.Винниченка, С.Петлюри.	2
19	Західноукраїнські землі в 1918–1920 рр. Проголошення ЗУНР. Українсько-польська війна. Проблеми відносин УНР і ЗУНР.	2
20	Обставини вступу УСРР до СРСР у 1922 р. Національна теорія і політика більшовиків та їх втілення в «українізації».	2
21	Нова економічна політика більшовиків. Політика побудови кооперативного ладу в 1920-х рр.	2
22	Українське питання в міжнародній політиці напередодні і на початку Другої світової війни. Україна та ОУН в агресивних планах фашистського керівництва Німеччини.	2
23	Напад Німеччини на СРСР. Оборонні бої Червоної Армії в 1941–1942 рр. в Україні та їх значення для подальшого ходу війни. Евакуація.	2
24	Корінний перелом у ході Другої світової війни і визволення України в 1943–1944 рр. Закінчення війни в 1945 р. та остаточне возз'єднання України. Операція «Вісла».	2
25	Характер війни 1941–1945 рр. для українського народу. Джерела перемоги у війні з гітлерівською Німеччиною. Внесок у перемогу українського народу. Ціна перемоги.	2
26	Післявоєнна відбудова України в 1940–50-х роках. «Холодна війна» як фактор післявоєнного розвитку України в складі СРСР.	2
27	Політика перебудови М.Горбачова та її криза (1985–1991 рр.).	2
28	Історичні обставини розпаду СРСР і здобуття Україною державної незалежності в 1991 р.	2
29	Виступи опозиції проти політики президента Л.Кучми. «Помаранчева революція» 2004 р.	2
30	Незалежна Україна в міжнародних відносинах. Проблеми євроінтеграції України в суперечностях світової глобалізації.	2
	Разом	58

13. Індивідуальні завдання

(до 20 годин за рахунок самостійної роботи)

Метою індивідуальних завдань, що враховують навчальні потреби та можливості кожного конкретного студента, є систематизація, узагальнення, закріплення та розширення теоретичних знань щодо історії України, її народу та державності, котрі студенти одержують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Такі завдання створюють умови для якнайповнішої реалізації творчих можливостей тих студентів, які виявили особливі здібності в навчанні та нахил до науково-дослідної роботи й творчої діяльності. Індивідуальні завдання виконуються студентами самостійно під керівництвом викладачів.

Види індивідуальної роботи студента:

- виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань (написання рефератів для участі у конкурсі рефератів, розробка й виготовлення ілюстративних схем, порівняльних таблиць, пошук і добирання інформації з певної теми, зокрема з Інтернету. Для студентів заочної форми навчання - написання контрольної роботи);
- виконання доручень науково-дослідницького характеру (підготовка доповіді на студентську або загальноуніверситетську наукову конференцію, написання наукової статті або тез виступу, підготовка й участь у конкурсі студентських наукових робіт).

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання.

Словесні та наочні методи навчання використовуються під час лекцій, семінарських занять, індивідуальних та групових консультацій, практичні – при здійсненні студентами самостійної роботи та виконанні індивідуальних завдань.

Під час проведення лекцій та семінарських занять використовуються такі словесні методи як розповідь і пояснення.

До числа наочних методів, які застосовуються при викладанні дисципліни, належать: ілюстрація, демонстрація.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєннями студентами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань студентів під час семінарських занять, оцінювання виконання студентами самостійної роботи та індивідуальних завдань, проведення і перевірки письмових контрольних робіт, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю залежить від викладача і доводиться до відома студентів на першому семінарському занятті.

Однією з форм поточного контролю засвоєннями студентами навчального матеріалу є модульний контроль. Він має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмій, що формують відповідний змістовий модуль. Модульний контроль реалізується шляхом узагальнення результатів поточного контролю знань і проведення спеціальних контрольних заходів (у формі тестування чи написання студентами контрольних робіт), проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять, під час групових консультацій або ж за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу студентів. На підставі результатів модульного контролю здійснюється міжсесійний контроль (атестація).

Підсумковий контроль здійснюється у формі семестрового екзамену.

16. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання, тестування та самостійна й індивідуальна робота				Семестровий екзамен	Сума
<i>Змістовий модуль 1</i>	<i>Змістовий модуль 2</i>	<i>Змістовий модуль 3</i>	Індивідуальні завдання		

Вступ	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них до 50 балів студент може отримати впродовж семестру, решта 50 балів припадає на підсумковий контроль.

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином (розподіл орієнтовний):

- робота на семінарських заняттях (відповіді на семінарах, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних семінарських занять) – до 45 балів) / для студентів заочної форми навчання – до 20 балів;
- проходження тестування з метою поточного контролю знань студентів, оцінювання виконання студентами письмових контрольних робіт, самостійної або індивідуальної роботи – до 5 балів / для студентів заочної форми навчання – до 30 балів.

Присутність на лекціях і семінарах не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 25 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль. Підсумковим контролем є екзамен. Він здійснюється відповідно до вимог Положення «Про організацію освітнього процесу в Полтавському національному технічному університеті імені Юрія Кондратюка» та Положення «Про семестровий контроль у ПолтНТУ» шляхом поєднання відповідей за екзаменаційними білетами (в усній або письмовій формі) та тестування (у письмовій формі або з використанням технічних засобів). Екзаменаційні білети містять по 2 теоретичні питання (максимальна сукупна оцінка 40 балів), тестові завдання – по 30 питань різного ступеня складності (максимальна сукупна оцінка 10 балів).

17. Методичне забезпечення

1. Каденюк О.С., Нестеренко В.А., Сажко В.В., Завадська І.А., Михайлик А.О. Історія та культура України: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти. – Кам'янець-Подільський.: ПДАТУ. – 2018. – 311 С.
2. Каденюк О.С., Сажко В.В. Історія України: Навч. посіб. – Кам'янець-Подільський, 2007. – 396 с.
3. Методичні рекомендації з підготовки до семінарських занять, виконання самостійної роботи, індивідуальних завдань із дисципліни «Історія України» для студентів I курсу денної форми

навчання для всіх напрямків підготовки. /Уклад.: О.В.Козак, С.М. Капко.– Полтава:– ПолтНТУ, 2016.- 46с.

4. Правила модульно-рейтингового оцінювання знань із навчальної дисципліни.

18. Рекомендована література

Базова

1. Бойко О.Д. Історія України: Навч. посібник. – 3-тє вид., доповн. – К.: Академвидав, 2010. – 688 с.
2. Історія України: Курс лекцій: У 2-х кн. Кн. 1: Від найдавніших часів до кінця XIX ст. / Авт.: Л.Г. Мельник, О.І. Гуржій, М.В. Демченко та ін.; Кер. авт. кол. Л.Г. Мельник. – К.: Либідь, 1991. – 576 с.
3. Історія України: Курс лекцій: У 2 кн. Кн. 2: XX ст. / Авт.: Л.Г. Мельник, В.Ф. Верстюк, М.В. Демченко та ін.; Кер. авт. кол. Л.Г. Мельник. – К.: Либідь, 1992. – 464 с.
4. Історія України: Навч. посібник / Авт. кол.: В.Ф. Верстюк, О.В. Гарань, О.І. Гуржій та ін.; Заг. ред. В.А. Смоля. – 3-тє вид., доповн. й перероб. – К.: Альтернативи, 2002. – 472 с.
5. Історія України: нове бачення: У 2-х т. / Авт. кол.: О.І. Гуржій, Я.Д. Ісаєвич, М.Ф. Котляр та ін.; Під ред. В.А. Смоля. – Т. 1. – К.: Вид-во «Україна», 1995. – 350 с.
6. Історія України: нове бачення: У 2-х т. / Авт. кол.: В.Ф. Верстюк, О.В. Гарань, В.М. Даниленко та ін.; Під ред. В.А. Смоля. – Т. 2. – К.: Вид-во «Україна», 1996. – 494 с.
7. Каденюк О.С., Сажко В.В. Історія України: Навч. посібник. – Кам'янець-Подільський, 2007. – 396 с.
8. Каденюк О.С., Нестеренко В.А., Сажко В.В., Завадська І.А., Михайлик А.О. Історія та культура України: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти. – Кам'янець-Подільський.: ПДАТУ. – 2018. – 311 С.
9. Новітня історія України (1900–2000): Підруч. / Авт.: А.Г. Слюсаренко, В.І. Гусєв, В.П. Дрожжин та ін.; За ред. А.Г. Слюсаренка. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К.: Вища шк., 2002. – 719 с.
10. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення: Навч. посібник. – К.: Знання-Прес, 2002. – 348 с.
11. Політична історія України: Посібник / Авт. кол.: Є.О. Бондарєв, В.П. Горбатенко, В.А. Греченко; За ред. В.І. Танцюри. – К.: ВЦ «Академія», 2002. – 488 с.
12. Рибалка І.К. Історія України: У 2-х ч. Ч. 1: Від найдавніших часів до кінця XVIII століття: Підручник. – Х.: Основа, 1995. – 446 с.
13. Рибалка І.К. Історія України: У 2-х ч. Ч. 2: Від початку XIX століття до лютого 1917 року: Підручник. – Х.: Основа, 1997. – 479 с.
14. Скрипник М.О., Домбровська Л.Ф., Красовський В.М. та ін. Історія України: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 367 с.

Допоміжна

1. Верстюк В.Ф., Дзюба О.М., Репринцев В.Ф. Україна від найдавніших часів до сьогодення: Хронологічний довідник. – К.: Наукова думка, 1995. – 687 с.
2. Гісем О.В., Мартинюк О.О., Трухан О.Ф. Історія України в таблицях. – Х.: Клуб Сімейного Дозвілля, 2006. – 480 с.
3. Грушевський М. Історія України–Руси: В 11-ти томах, 12 книгах. – К.: Наук. думка, 1991–1998.
4. Грушевський М.С. Ілюстрована історія України. – К.: Наук. думка, 1992. – 549 с.
5. Довідник з історії України: А–Я / За заг. ред. І. Підкови, Р. Шуста. – 2-ге вид. – К.: Генеза, 2001. – 1135 с.
6. Дорошенко Д.І. Нарис історії України. – Львів: Світ, 1991. – 576 с.
7. Енциклопедія історії України: У 10 т. / Голова редкол. В.А. Смолій–. – К.: Наукова думка, 2003–2013.

8. Історія України: Навчально-методичний посібник для семінарських занять / Авт. Кол.: В.М. Литвин, А.Г. Слюсаренко, В.Ф. Колесник та ін.; За ред. В.М. Литвина. – К.: Знання-Прес, 2006. – 460 с.
9. Історія України: Посібник / За ред. Г.Д. Темка. – К.: Академія, 2001. – 480 с.
10. Калініченко В.В., Рибалка І.К. Історія України. Ч. III: 1917–2003 рр.: Підручник. – Х.: ХНУ ім. В.Н.Каразіна, 2004. – 628 с.
11. Котляр М., Кульчицький С. Довідник з історії України. – К.: Україна, 1996. – 463 с.
12. Котляр М., Кульчицький С. Шляхами віків: Довідник з історії України. – К.: Україна, 1993. – 380 с.
13. Крип'якевич І.П. Історія України. – Львів: Світ, 1990. – 520 с.
14. Малий словник історії України / В. Смолій, С. Кульчицький, О. Майборода та ін.; Відп. ред. В. Смолій. – К.: Либідь, 1997. – 464 с.
15. Нагаєвський І. Історія Української держави двадцятого століття. – К.: Укр. письменник, 1993. – 413 с.
16. Новий довідник: Історія України / Відп. ред. І. Сілакова. – К.: ТОВ «КАЗКА», 2006. – 736 с.
17. Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2-х т. – К.: Либідь, 1992. – Т.1. – 591с., Т.2. – 608 с.
18. Реєнт О.П., Шевченко В.М. Історія України у схемах і таблицях: Навч. посібник. – К.: Ін-т історії України НАН України, 2005. – 162 с.
19. Світлична В.В. Історія України: Навч. посібник. /За ред. Ю. Алексеєва. 3-тє вид. – К.: Каравела, 2006. – 400 с.
20. Субтельний О. Україна: історія. – К.: Либідь, 1991. – 512 с. (та наступні видання).

19. Інформаційні ресурси

1. Каденюк О.С., Нестеренко В.А., Сажко В.В., Завадська І.А., Михайлик А.О. Історія та культура України: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти. – Кам'янець-Подільський.: ПДАТУ. – 2018. – 311 С. (Електронна версія в електронній бібліотеці ПолтНТУ)
2. Сажко В.В. Дистанційний курс навчальної дисципліни «Історія України». – Полтава: ПолтНТУ, 2020. (Інтернет-ресурс дистанційного навчання ПолтНТУ).
3. Методичні рекомендації з підготовки до семінарських занять, виконання самостійної роботи, індивідуальних завдань із дисципліни «Історія України» для студентів I курсу денної форми навчання для всіх напрямків підготовки. /Уклад.: О.В.Козак, С.М. Капко.– Полтава:– ПолтНТУ, 2016.- 46с. (Електронна версія в електронній бібліотеці ПолтНТУ).
4. Загальна інструкція з виконання тестових завдань (модульний і підсумковий контроль).